

EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD PROJEKT AZ ALSÓ TAGOZATOS ANGOL ÓRÁKON

CSENGER LAJOSNÉ, csenger.lajosne@sze.hu
SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM APÁCZAI CSERE JÁNOS KAR

ABSZTRAKT

A nyelvtanulás tartalmára vonatkozóan a NAT kiemeli, hogy az idegen nyelvek tanítása-tanulása során a gyerekek már meglévő tudástartalmaira építsünk, és azt gazdagítsuk, bővítsük olyan elemekkel, amelyeket más tantárgyak tanulása során hasznosítani tudnak.

A kerettantervben elvárásként fogalmazódik meg a tantárgyközi integráció, a holisztikus szemléletmód, a tanulók egész személyiségének fejlesztése és a nevelési célok megvalósítása. A testi- lelki egészségre nevelés nem köthető egy tantárgyhoz, bármely tantárgy tananyagtartalmához kapcsolható valamint tanórán kívüli foglalkozások során is nyílik rá mód, kihasználva a tantárgyak közötti kapcsolódási lehetőségeket és a holisztikus szemléletet, ami a pedagógiai kultúra megújulását feltételezi.

Az „Egészséges környezet-egészséges gyerkőc” („HealthEnglish: Healthy Environment – Healthy Kid”) projekt tartalma az alsó tagozatos angol nyelvoktatás témaköreire épül, így a projekt moduljai beépíthetők az adott téma feldolgozásának tanórakeretébe.

KULCSSZAVAK: *környezetpedagógia, projektoktatás, testi és lelki egészségre nevelés, pedagógiai kultúra megújulása, angol nyelv oktatása*

BEVEZETŐ

A család mellett a köznevelési intézményekben folyó nevelő- oktató munka kiemelt feladata az egészségnevelés, ám ehhez az érzékenyítő tevékenységrendszerhez elkötelezett, hiteles, példamutató pedagógusokra van szükség, akik a személyiségfejlesztésben - a biogén, pszichogén és szociogén szükségletek kielégítése érdekében- a gyerekek aktív részvételére épülő tanóraszervezési, tanulásirányítási rendszert alkalmaznak pedagógiai munkája során. A környezeti ártalmak egészségügyi vonatkozásainak megismertetése az általános iskolai korosztállyal azért különösen fontos, mert a gyerekeknek meg kell érteniük, hogy a minket körülvevő természeti és társadalmi környezetet óvni kell. Meg kell védeni a természet szépségét, tisztaságát, mert a levegő, a víz, a talaj szennyezése légzőszervi, emésztőrendszeri megbetegedések, fertőzések előidézője lehet. Meg kell ismerniük a környezetszennyezés és a táplálkozás közötti összefüggést is.

1. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS SZEREPE

Az egészségnevelés a személyiségfejlesztésben kiemelten fontos szerepet tölt be, hiszen a testi-lelki- szellemi- érzelmi egészség örömteli megélése, az egészségmagatartás- és viselkedés minták elsajátítása, az egészséges életvitel kialakításához szükséges felelősségvállalás kialakítása, fejlesztése szempontjából a család mellett a köznevelési intézményekben zajló nevelés - oktatás nagymértékben hozzájárul. Az egészség egy többdimenziós fogalom, melyben az egyes összetevők egymással szoros kapcsolatban és folyamatos kölcsönhatásban állnak.

Az egészség dimenziói:

- Biológiai egészség: a szervezetünk megfelelő működése
- Lelki egészség: személyes világnézetünk, magatartásbeli alapelveink, illetve a tudat nyugalmanak és az önmagunkkal szembeni békének a jele
- Mentális egészség: a tiszta és következetes gondolkodásra való képesség
- Emocionális egészség: az érzések felismerésének, illetve azok megfelelő kifejezésének a képessége
- Szociális egészség: másokkal való kapcsolatok kialakításának egészsége

Az egészség alább felsorolt dimenziói a fogalom komplexitását igazolják éppen ezért fontos, hogy az egészségnevelés csak ezen összetettség minden elemének figyelembevételével működhet hatékonyan, hiszen senki nem vitathatja, hogy az egészség felbecsülhetetlen és megbecsülendő érték egyéni és társadalmi szempontból egyaránt.

A fogyasztói társadalmakban az emberek egészségi állapotát komolyan veszélyeztetik a civilizációs betegségek. Egészségi állapotunkat az életmódunk közel 50 százalékban befolyásolja. Az egészségfejlesztés céljaként Bazsika „a komplex életmód, életstílus befolyásolást” emeli ki, mert „az egyes egészségmagatartási kockázatok egymás hatását felerősítik”, ugyanis sok esetben együttesen jelennek meg. A cél elérését nehezítő körülményként kiemeli, hogy „a civilizációs betegségek években, évtizedekben mérhetően fejtik ki megbetegítő hatásukat.” Nagyon fontos az egészségünk megóvásához szükséges ismeretek átadása, közvetítése, ám ezen információk önmagukban nem eredményeznek változást az emberek attitűdjében vagy magatartásában. (Bazsika, 2011, 245-246.o.)

Éppen ezért „Az iskolai egészségnevelés alapvető feladata, hogy a felnövekvő nemzedékeket egészségmagatartásuk kialakításával, formálásával intézményes keretek között előkészítse arra, hogy felnőtt korukban aktív, felelősségteljes szerepet vállalhassanak egészséges életvitelük, életvezetésük magvalósításában.” (Meleg,2002,16.)

Bazsika az iskolai egészségfejlesztési tevékenység sikerét a folyamatjellegű, komplex, interaktív, készségfejlesztő tevékenységrendszerben látja, de ahhoz, hogy az iskolákat egészségműveltséggel felruházott fiatalok hagyják el „az iskolavezetés és a pedagógusok elkötelezettsége meghatározó.”(Bazsika, 2011, 250.o.)

Véleményem szerint, az elkötelezettséghez, alapvetően szükséges, hogy a pedagógusok és az intézményvezetők is egészséges életmódot éljenek, hiszen csak így tudnak példát mutatni. Ugyanakkor a pedagógusok erőfeszítése nem elegendő abban az esetben, ha családi értékrendben az egészség, az egészséges életmód, a megfelelő táplálkozás, a mozgás, a nyugodt biztonságos családi légkör nem kap kiemelt szerepet.

1.1 A környezetegészségügy helye a környezetpedagógiában

A környezet megóvása azért alapvetően fontos, mert az egészség, az egészségügyi ellátás, az emberi magatartás és a környezet állapota, mint az egészségünket biztosító alaptényezők közül a környezet szerepe közel 40 százalékos. Amennyiben a környezetet az egészség szempontjából vizsgáljuk, az ember egészségét és betegségét fizikai, biológiai, kémiai, szociális és gazdasági tényezők alakítják. Tágabb és szűkebb környezetünkkel – makro- és mikrokörnyezetünkkel – folyamatos kölcsönhatásban állva alakítjuk azt, ugyanakkor az általunk megváltoztatott, befolyásolt környezetünk hatásai, elemei folyamatosan visszahatva ránk alakítják egészségünket és betegségünket.(Ember, 2004)

„A környezetpedagógia olyan integrált tudomány, amely az adott természeti – társadalmi környezetben jelentkező globális kihívásokra keres és kínál megoldásokat az ökológiai egyensúly fenntartása érdekében, hogy az egyén a természeti – társadalmi környezeti kihívásokra konstruktív válaszokat tudjon adni.” (Kováts-Németh, 2010, 190.o.)

A környezetpedagógia, társtudományaival karöltve és azok eredményeire alapozva, kiemelt szerepet játszik a környezet- és egészségtudatos magatartás kialakításában és fejlesztésében és

a globális problémák felé fordulás, azok megértése, megértetése érdekében az általános értékválság leküzdésében. A környezetpedagógia alapját a környezet- gazdaság- társadalom hármassága adja, hiszen a fenntarthatóság alappilléreiként ezeket az elemeket említik. A környezetpolitikai célok megfogalmazását, megalkotását ezen alappillérekre kell felépíteni. A környezeti etika, a környezet gazdaságtan és a környezetszociológia a környezet- gazdaság- társadalom problémáit elemzi és értékeli, beleértve a környezet, a természet épsége iránti felelősségvállalás, a magatartás és viselkedés valamint az ökológiai rendszerek fejlesztése, hatékonysága kérdéskörét. Az etológia a magatartás és viselkedés elemeit vizsgálja az esztétika önmagunk és környezetünk szépségét, szépítését elemzi. A természetvédelem- környezetvédelem- környezet-egészségügy- környezetpszichológia elválaszthatatlanok egymástól, hiszen a környezetvédelem egy céltudatos, tervszerű, tudatos tevékenység a természetes és épített környezetvédelme érdekében, a természetvédelem a természeti értékek védelmét, fenntartását, megőrzését helyezi középpontba. *A környezet-egészségügy a környezetszennyezés emberi szervezetre gyakorolt hatásait vizsgálja*, a környezetpszichológia az emberek környezeti attitűdjeit és azok változásait elemzi. Ezekhez szorosan kapcsolódik a magatartástudomány és a humánökológia, mert a vizsgálódások középpontjában az ember és természet közötti egyensúly és harmónia megbomlása következtében fellépő egészségi, magatartásbeli, viselkedési nehézségek, zavarok vizsgálata áll. Az ökológia az élőlények és környezetük kölcsönhatását tanulmányozza, a pedagógia pedig a társadalmi, gazdasági, politikai, kulturális elvárás-és szokásrendszerre épít. (Kováts- Németh, 2010)

2. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS ÉS AZ IDEGEN NYELV TANÍTÁSÁNAK KAPCSOLATA

2.1. Az idegen nyelv tanításának célja

„Az idegen nyelv oktatásának alapvető célja, összhangban a Közös európai referenciakerettel (KER), a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása és fejlesztése.” (kerettanterv.ofi.hu).

A korszerű idegennyelv-oktatást az életkori sajátosságokra, szükségletekre, igényekre kell építeni és a tanulók aktív részvételét, a tevékenységközpontúságot kell előnyben részesíteni. A nyelvtanulás során az integrált készségfejlesztés a célunk, melynek érdekében a feladatok megoldása során a receptív, produktív és interaktív tevékenységeket célszerű végezgetnünk.

A nyelvtanulás tartalmára vonatkozóan a NAT kiemeli a tantárgyközi integráció lehetőségét, melynek értelmében fontos, hogy az idegen nyelvek tanulása során a gyerekek már meglévő tudástartalmaira építsünk, és azt gazdagítsuk, bővítsük olyan elemekkel, amelyeket majd más tantárgyak tanulása során hasznosítani tudnak.

2.1.1. Idegen nyelv tanulása kisiskolás korban

A Nemzeti alaptanterv hangsúlyozza a kisiskoláskori idegen nyelv tanulás jelentőségét, amely „a természetes nyelvelsajátítás folyamataira épül.” (kerettanterv.ofi.hu). Az alsó tagozatos tanulók esetében is törekedjünk a nevelési célok fejlesztésére. Az idegen nyelv tanulása során keressük a meg a többi tantárggyal való kapcsolódási pontokat annak érdekében, hogy az idegen nyelvi órák keretében feldolgozott témaköröket összehangolhassuk a többi alsó tagozatos tantárgy tananyagtartalmaival. Mindez azért kiemelten fontos, mert a tanítás-tanulás folyamatában *a tanuló egész személyiségét formáljuk*, ezért tegyünk meg minden lehetséges lépést a *holisztikus pedagógiai szemlélet* megvalósítása érdekében.

2.1.2. Az élő idegen nyelvek tanítása a Nemzeti alaptanterv 2018 tervezetében

A Nemzeti alaptanterv az általános iskola első két évfolyamán az alapkészségek kialakítására koncentrál és az idegen nyelvek tanításának megkezdését legkorábban a 3. évfolyamra helyezi azzal a megjegyzéssel, hogy elsődleges cél a nyelvben való „megmerítkezés” legyen. Ez a lehető legnagyobb szabadságot biztosítja a projektekben való gondolkodásnak. Az adott évfolyamra vonatkozóan tehát nem lesz kimeneti követelmény, hiszen az csak a kötelezően 4. évfolyamon bevezetésre kerülő idegen nyelv oktatásra épülhet. Az intézmények saját helyi szokásaiknak, szükségleteiknek, igényeknek és erőforrásaiknak megfelelően tudják kialakítani a harmadik évfolyam tananyagát, így semmi akadály nincs annak, hogy mesék, dalok, mondókák, rajzos, játékos feladatok segítségével tantárgyközi tudástartalmak elsajátíttatását valósíthassuk meg. A tanórák tananyagának összeállításakor autentikus, célnyelvi anyagokat is alkalmazhatunk, ám segítségül hívhatjuk az első és második évfolyamok számára készített és az anyanyelvi órákon feldolgozott környezetismerethez kapcsolódó ismerettartalmú szövegeket, meséket is, hiszen az ezekből megszerzett ismeretek a tanulók előzetes tudásának egyik forrása, amire, mint közös ismeretforrásra építhetünk.

Úgy gondolom, hogy a Nemzeti alaptanterv 2018 *tantárgyközi, interdiszciplináris* szemlélete az idegen nyelvet tanítókat nagymértékben segíti, hiszen az idegen nyelvek tanításának éppen a holisztikus szemlélet az alapja.

3. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS PROJEKT AZ ALSÓ TAGOZATOS ANGOL NYELVÓRÁKON

A kerettantervben megfogalmazottakból a *tantárgyközi integrációt*, a *holisztikus szemléletmódot*, a tanulók *egész személyiségének fejlesztését* és a nevelési célt azért emelem ki, mert

- a testi- lelki egészségre nevelés az 1995 óta megjelent Nemzeti alaptantervek mindegyikében szerepel kiemelt fejlesztési területként/nevelési célként;
- gyerekek egészségtudatos szemléletének formálása, egészségtudatos magatartásának kialakítása és fejlesztése a tanulók teljes személyiségének fejlesztését, „biogén, pszichogén és szociogén szükségleteinek” kielégítését jelenti; (Kováts-Németh, 2010)
- a testi- lelki egészségre nevelés nem köthető egy tantárgyhoz, bármely tantárgy tananyagtartalmához kapcsolható valamint tanórán kívüli foglalkozások során is nyílik rá lehetőség, kihasználva a tantárgyak közötti kapcsolódási lehetőségeket és a holisztikus szemléletet, ami a pedagógiai kultúra megújulását feltételezi.

Mindezeket szem előtt tartva úgy gondolom, hogy az alsó tagozatos idegen nyelvi tanórákon is lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a testi- lelki egészségre, az egészséges életmódra nevelés megvalósulhasson.

3.1. A környezetpedagógia nevelési és oktatási modellje

3.1.1. A környezetpedagógia nevelési modellje: konstruktív életvezetés

A nevelés fogalmának tudományos megfogalmazásához Kováts- Németh Mária gondolatait idézem: „A nevelés mindig érték közvetítés, amelynek tartalmát, fő feladatait, a nevelés hangsúlyait időről időre újra kell gondolnunk. A nevelés cél- és értékelméletét általában a tudományok preferálta eredményekből vezetik le az adott korszakokban a társadalmi elvárásokat figyelembe véve. Az értékelméleti felosztás alapja az abszolút értékek és a reális értékek. Az abszolút értékek az igaz, szép, jó és isteni érték kategóriák, melyek a tudományban, a művészetben, az erkölcsben és a vallásban, mint produktumokban valósulnak meg. A reális

értékek a szociális és egyéni értékek. Ezek a mindennapi életben a hazafiság, a méltányosság, a hasznosság, az egészség és az ügyesség.” (Kováts- Németh M. 2010. 193. o.)

„ Konstruktív életvezetésen olyan életvitelt értünk, amely szociálisan értékes, de egyénileg is eredményes.” (Bábosik I., 2004. 13.o.)

Kováts- Németh Mária a konstruktív életvezetés lényegét a *felelős magatartás* kialakításában látja, mely az egyén *önállóságában, szabadságában és döntésképeségében* nyilvánul meg. A felelős ember felel önmagáért, embertársaiért és a környezetért is.

Az önállóság azt jelenti, hogy az ember felismeri saját szükségleteit, igényeit és ezek figyelembe vételével képes az önszabályozásra, a mértéktartásra. A társaival tud együtt munkálkodni, segíti a rászorulókat és az együttműködés során megérti, hogy mindenki maga felelős a saját tetteiért. A környezetről alapvető ismeretekkel rendelkezik.

A szabadság az önmegvalósítás lehetőségét kínálja, ehhez azonban azt is meg kell érteni, hogy ennek gátat szabhat mások szabadsága és egyéni érdeke. Éppen ezért fontos a társas kapcsolatok, az együttműködés során a fegyelmezettség, a szabályok, az erkölcsi normák ismerete, betartása és betartatása, az egyéni és közösségi érdekek összehangolása, az elérhető emberi környezetért való munkálkodás.

A döntésképeség alapja, hogy a felelős ember akar és tud is dönteni, ám azzal is tisztában van, hogy döntéseinek következményeit is vállalnia kell. A környezet megóvása valamint a környezeti problémák megoldása érdekében képes cselekedni. (Kováts- Németh, 2010)

3.1.2. A környezetpedagógia oktatási modellje: a projektoktatás

A rendszerváltás óta folyamatosan a pedagógiai kultúra megújulásának szükségességéről beszélnek oktatáspolitikusok, pedagógiai gondolkodók, gyakorló pedagógusok, ugyanakkor a decentralizált oktatásirányítás nem eredményezett megváltozott szemléletmódot. Az iskolákban továbbra is a hagyományos tananyag közvetítő, tananyagot „leadó”, tananyag - és tanárközpontú nevelő – oktató munka folyik. (Nagy, 2008)

A pedagógiai kultúra megújulásához a pedagógusok számára végre világossá kellene válni annak a ténynek, hogy nem ők az ismeretek egyeduralkodói, kizárólagos hordozói és közvetítői. A modernkori társadalmakban felnövekvő generációk számára a média által valamint a korlátlan Internet elérés és használat óta minden információ megszerezhető, válogatás nélkül. Vagyis nem hagyhatjuk figyelmen kívül a tanítványok előzetes tudását. Éppen ezért más módszerekkel kell felkelteni és fenntartani az érdeklődésüket, motiváltságukat. Más tanulási környezetet kell biztosítanunk, tevékenykedtetnünk kell a diákokat, lehetővé kell tennünk az egymástól tanulást biztosító pár- és csoportmunkákat is és elő kell segítenünk az együttműködés, a kooperatív tanulás megvalósítását. Mindez feltételezi, hogy a pedagógusnak az irányító szerepen kívül koordinátorként, támogatóként, facilitátorként, innovátorként, megfigyelőként kell végeznie feladatait.

A környezetpedagógia, oktatási modellként, a projektoktatás szükségességét hangsúlyozza.

Kováts- Németh Mária így fogalmaz: „ A projektpedagógia a hagyományos nevelés és oktatás alternatívája. A hagyományos pedagógia tanár-, tanóra-, tantárgyközpontúsága helyett *gyermekközpontúságot* képvisel a tanulásszervezésben, annak eszköztárában, a tanár – diák kapcsolatban. A tanártól egy új, az eddigiektől teljes mértékben eltérő felkészültséget kíván. Az oktatásban a *multidiszciplinaritás* érvényesül, az ismeretszerzés folyamatában megvalósul a gyermek választási lehetősége, az oktatásszervezésben nagyobb teret kapnak a gyermek érdeklődése alapján történő tanulásszervezési formák, módszerek.”(Kováts-Németh, 2010, 202.o.)

A projektoktatás egy problémaközpontú, nyílt oktatási stratégia, mely a sajátos célok elérését természetes tanulási környezetben valósítja meg. Tanulási tartalma a valós életet integrálja és

reprezentálja. A komplex szemléletmód kialakítását tevékenységközpontú, feladatorientált tanulói tevékenységet biztosító szervezési formák, módszerek, technikák és eszközök segítik. A projektoktatás bármely tananyagtartalom feldolgozásakor alkalmazható, mivel a tanulás folyamatában a legfontosabb az együttműködés, az együttgondolkodás, a problémamegoldás. (Kováts-Németh, 2010)

3.2. Az „Egészséges környezet – egészséges gyermek” projekt bemutatása

Kováts- Németh Mária professzor asszony által megalkotott Erdőpedagógia projekt- életmód stratégia alapján egy olyan projektet építettem fel, amely az alsó tagozatos idegen nyelvi témakörök egészségnevelési aspektusait mutatja be.

Az „Egészséges környezet-egészséges gyermek” („HealthEnglish: Healthy Environment – Healthy Kid”) projekt célja, hogy a gyerekek megértsék, hogy az őket körülvevő természeti, épített és virtuális környezet és testi- lelki egészségük között szoros kapcsolat van. Egészséges környezetben, egészségesek lehetünk, ám az egészségtelen környezet minket is megbetegíthet, éppen ezért a gyerekeknek is fontos feladata a saját környezetük védelme, óvása.

E mellett a gyerekek saját egészségükért is felelősek – az egészséges önbizalom, az önismeret, önértékelés, a mozgás, az egészséges táplálkozás, a megfelelő napirend, a családi és baráti kapcsolatok ápolása, a hagyományörzés mind hozzájárul az egészséges testi és lelki egészségük fejlődéséhez.

A projekt három egymással összefüggő modulból áll:

- „A rád leselkedő környezeti veszélyek” (Environmental dangers around you) a környezeti ártalmak bemutatásával azok csökkentésének szükségességére, lehetőségeire hívja fel a gyerekek figyelmét.
- Az „Ép testben, ép lélek” (Healthy soul in healthy body) a tanulók testi- lelki egészségének megőrzésére fókuszál.
- A „Kötődések” (My ties) a helyidentitást, a közösséghez tartozást erősíti a diákokban.

Az egyes modulok tartalma az alsós angol nyelvoktatás témaköreire épül, így a modulok beépíthetők az adott téma feldolgozásának tanórakeretébe.

A modulok tartalmát és kapcsolatát a következő ábra szemlélteti:

4. ábra: Az „Egészséges környezet-egészséges gyermek” projekt moduljai

A projektben Kováts- Németh Mária professzor asszony által megalkotott „harmóniaelmélet” érvényesül. A gyerekek egészségtudatos magatartásának, életvitelének kialakításához nélkülözhetetlen az önmagukhoz való harmonikus viszony, melynek alapja testi és lelki egészségük óvása. A viselkedéskultúra a gyerekek embertársaikkal- például családtagjaikkal,

barátaikkal, tanáraikkal- való harmonikus kapcsolatát, a hagyományok tiszteletét, megőrzését erősíti. A környezetükhöz fűződő harmonikus viszony megteremtéséhez a természetvédelem, környezetvédelem érdekében általuk megtehető apró lépések megismertetése járul hozzá. (Kováts- Németh, 2010, 150.o.)

1.táblázat: Az Egészséges környezet – Egészséges gyermek projekt „A rád leselkedő környezeti veszélyek” modulja

A modul egységei A probléma megoldását segítő tartalmak	Módszerek	Tevékenységek, feladatok
A légszennyezés okai és következményei A vízszenyezés okai és következményei A talajszennyezés okai és következményei Allergia Stressz Pazarlás Az "okos-világ" <i>Cél:</i> a környezeti ártalom, civilizációs ártalmak okainak összegyűjtése; az ember egészségére gyakorolt hatása; a megelőzés lehetőségeinek megnevezése <i>Teljeskörű Iskolai Egészségfejlesztő</i>	játék szemléltetés beszélgetés támogatott felidézés kooperatív eljárás hangos gondolkodás ötletroham	Mit jelent számodra a „környezet”? A tanulói ötletek alapján – fogalomtérkép készítése Hallgassák meg a <i>Sharon finds the environment</i> című mesét (videofilm is megtekinthető) A hallott mese alapján és a tanulók saját ötletei alapján a környezethez tartozó fogalmak gyűjtsék össze – csoportosítsák a természeti/épített/virtuális környezet elemeit A környezetszennyezésről készült képek alapján idézzék fel eddigi ismereteiket. Gyűjtsék össze a lehetséges okokat. Ismerjék meg a környezetszennyezés egészségre gyakorolt hatását. Csoportmunkában fogalmazzák meg, hogy mit tehetünk a megelőzés érdekében. Készítsenek posztert, plakátot, szórólapot a környezetszennyezés csökkentése, az egészség megóvása érdekében. Készítsenek csoportkérdőívet/felmérést arról,

<i>programmal (TIE) való kapcsolat:</i> Egészségismeretek felidézése; bővítése <i>Idegen nyelvi kompetencia fejlesztése:</i> Szókincsbővítés Készségfejlesztés Mese: Sharon finds the environment		hogyan egyes diákok érintettek-e a környezetszennyezés okozta egészségügyi problémákban.
--	--	---

2. táblázat: Az Egészséges környezet – Egészséges gyerkőc projekt „Ép testben ép lélek” modulja

A modul egységei A probléma megoldását segítő tartalmak	Módszerek	Tevékenységek, feladatok
Táplálkozunk ne csak együnk. <i>Cél:</i> a helyes táplálkozás szerepe az egészség megőrzésében kulturált étkezés körülményei gyerekek által elkészíthető ételek <i>Teljeskörű Iskolai Egészségfejlesztő programmal (TIE) való kapcsolat:</i> Egészségismeretek felidézése; bővítése Egészséges táplálkozás	megfigyelés gyűjtés kooperatív eljárás beszélgetés házi feladat rendezvény szervezése kiállítás alkotás	A gyerekek figyeljék napi étkezésüket egy héten át és egy táblázatba jegyezzék le, hogy mit ettek. Csoportmunkában a „menük” bemutatása egymásnak, hasonlóságok és különbségek keresése. Mi a legnépszerűbb étel a csoportban? Tanulmányozzák az iskolai menza étrendjét egy héten át. Csoportmunkában a menza étlapjának átalakítása a gyerekek kívánsága, „kedvenc ételei” szerint. Az eredeti és az átalakított étlap összehasonlítása. Melyik egészségesebb? Miért? Táplálékpiramis összeállítása Gyümölcssaláta/szendvicskészítés - receptek Asztalok megterítése – kulturált étkezés

<i>Idegen nyelvi kompetencia fejlesztése:</i> Szókincsbővítés Készségfejlesztés Mese: Stone soup The hungry caterpillar Gyümölcs- zöldség ABC Dal: I'm a little teapot		Csoport receptkönyv összeállítása – „kids chef” Gyümölcs- zöldségszobrok készítése, kiállítás szervezése Teadélután szervezése (szülők részvételével)- gyógynövényekből készült teákkal, dalok, mondókák előadása
Mozdulj! <i>Cél:</i> a mozgás egészséges életmódban betöltött szerepe példaképek <i>Teljeskörű Iskolai Egészségfejlesztő programmal (TIE) való kapcsolat:</i> Egészségismeretek felidézése; bővítése Mindennapos testmozgás <i>Idegen nyelvi kompetencia fejlesztése:</i> Szókincsbővítés Készségfejlesztés	játék gyűjtés tanulói kiselőadás szemléltetés kiállítás	Rövid frissítő tornagyakorlat összeállítása – nyitott ablaknál, minden foglalkozás elején megismételhető Tanulók előzetes tudásának felidézése: sportok gyűjtése Híres sportolók képeinek bemutatásával sportágak bővítése A tanulók keressenek egy fényképet kedvenc sportolójukról. Gyűjtsenek információt róla. Miért szeretik? Készítsenek egy plakátot a kedvenc sportolóról úgy, hogy a sportoló fényképe köré a gyerekek lerajzolják a szükséges sporteszközöket, a sportolás helyszínét és feliratozzák azt. A poszterekből kiállítást szervezünk, és minden tanuló bemutatja a saját kedvencét. A mozgás nem kizárólag edzéssel érhető el – az a fontos, hogy mindennap mozogjunk. Csoportmunkában olyan mozgások gyűjtése, ami a mindennapokban végezhető.

		Osztály poszter készítése illusztrációkkal és néhány jó tanáccsal.
Ha esik, ha fúj... <i>Cél:</i> az időjárás egészségünkre és hangulatunkra gyakorolt hatása az évszaknak, időjárásnak megfelelő öltözködés <i>Teljeskörű Iskolai Egészségfejlesztő programmal (TIE) való kapcsolat:</i> Egészségismeretek felidézése; bővítése <i>Idegen nyelvi kompetencia fejlesztése:</i> Szókincsbővítés Készségfejlesztés Mese: The ants and the grasshopper Dal: The intsy- wintsy spider Mondóka: It's raining, it's pouring Rain, rain, go away	kooperatív eljárás beszélgetés megfigyelés játék kiállítás tanulói kiselőadás	Asszociációs játék: milyen szín, gyümölcs, zöldség, állat...stb. jut eszedbe az évszakokról? Figyeljék meg az időjárást egy hétig, készítsünk grafikont a változásokról, hangulatjelek az adott naphoz Milyen hatással van az időjárás az emberek egészségére, hangulatára? Osztály poszter készítése: A gyerekek 4 csoportban – az évszakoknak megfelelően- minden évszakhoz feltüntetik a hónapok neveit, a jeles napokat, ünnepeket az időjárás jellemzőit képekkel illusztrálva. Rajokkal illusztrálva összegyűjtik a tevékenységeket, amiket az adott évszakban csinálhatunk. Egy montázst készítenek azokból a ruhaneműkből, amelyeket az adott évszakban viselhetünk. Minden diák készít egy rövid fogalmazást a kedvenc évszakáról az előbbieket figyelembevételével, felhasználásával, illusztrációval. Kiállítás szervezése- tanulói bemutatás.
Időbeosztás- életritmus <i>Cél:</i> a helyes napirend kialakítása	hangos gondolkodás gyűjtés megfigyelés	A gyerekek egy osztály poszterre a saját napi tevékenységeiket írják fel. Csoportosítjuk azokat: kötelező és választott tevékenységek csoportba. Minden tanuló kitölt egy táblázatot a hétköznapijaira és a hétvégéikre:

a pihenés, kikapcsolódás, stresszoldás szerepe az egészség megőrzésében ideális napirend összeállítása <i>Teljeskörű Iskolai Egészségfejlesztő programmal (TIE) való kapcsolat: Egészségismeretek felidézése; bővítése</i> <i>Idegen nyelvi kompetencia fejlesztése: Szókincsbővítés Készségfejlesztés</i> Dal: This is the way...		tevékenység és az időpontok feltüntetésével. Kiszámoljuk, hogy a gyerekek mivel mennyi időt töltenek, és mennyi idő marad az alvásra. Megvizsgáljuk ki a legelfoglaltabb. Van-e olyan szabadon választott tevékenység, amit már nem szívesen csinálnak, és helyette mást csinálnának. Okok megnevezése. Kivel cserélnél és miért? Feltérképezzük, hogy kinek mi jelent igazi kikapcsolódást és arra mennyi időt tud fordítani Ideális napirend összeállítása.
Tükröm, tükröm... <i>Cél:</i> a napi tisztálkodás és az ápolat külső szerepe az érzékelés fontossága a másság elfogadása <i>Teljeskörű Iskolai Egészségfejlesztő programmal (TIE) való kapcsolat: Egészségismeretek felidézése; bővítése</i>	játék gyűjtés	A napi tisztálkodás fontossága; kézmosás, fogápolás Az ápolat megjelenés nélkülözhetetlen ahhoz, hogy jól érezzük magunkat a bőrünkben. Az érzékelés területeinek fontossága. Az érzékelés és a testrészek kapcsolata. Miért fontosak e szerveink? Milyen betegségei lehetnek e szerveinknek? Hogyan óvhatjuk őket? Játék: hangfelismerés fűszerek, gyógynövények felismerése illat alapján gyümölcsök, zöldségek kóstolása... A fogyatékkal élő emberek tisztelete, elfogadása – hallássérült,

<i>Idegen nyelvi kompetencia fejlesztése:</i> Szókincsbővítés Készségfejlesztés Dal: Head and shoulders		látássérült, mozgássérült gyerekek életének nehézségei Híres emberek- pl. parasportolók sikereinek gyűjtése
--	--	--

3.táblázat: Az Egészséges környezet – Egészséges gyermek projekt „Kötődések” modulja

A modul egységei A probléma megoldását segítő tartalmak	Módszerek	Tevékenységek, feladatok
Ki vagyok én? <i>Cél:</i> önmagunk értékeinek felismerése egymás értékeinek megismerése, tisztelet <i>Teljeskörű Iskolai Egészségfejlesztő programmal (TIE) való kapcsolat:</i> Egészségismeretek felidézése; bővítése Lelki egészség Idegen nyelvi kompetencia fejlesztése: Szókincsbővítés Készségfejlesztés	kiállítás tanulói kiselőadás	Fénykép, alapadatokkal Fizikai tulajdonságaink Belső tulajdonságaink a magunk szemével – mások szemében Egy képmontázs készítése mindenről, ami minket jellemez
Hová tartozom? A családom – Családi kör	gyűjtés beszélgetés	Családfa rajzolása alapadatokkal/fizikai tulajdonságok/belső tulajdonságok

<i>Cél:</i> az együttélés, az összetartozás, az együtt töltött minőségi idő öröme <i>Teljeskörű Iskolai Egészségfejlesztő programmal (TIE) való kapcsolat:</i> Egészségismeretek felidézése; bővítése Lelki egészség <i>Idegen nyelvi kompetencia fejlesztése:</i> Szókincsbővítés Készségfejlesztés Dal: Finger Family	tanulói kiselőadás kiállítás	Család bemutatása, poszter kiállítás Mit szerettek bennük? Hogyan mutatom ki? Mit szeretnek bennem? Hogyan mutatják ki? Mit csinálunk együtt? (Apás nap, Anyás nap, Családi nap) Mit tanított a dédmama a nagymamának? Mi az, ami apáról fiúra szállt? Mi a helyzet ma? Mit tanult apukám a nagypapámtól?
Itt születtem én, ezen a tájon... <i>Cél:</i> közvetlen lakókörnyezet megismerése, öröm-bánat térkép készítése, illusztráció fényképekkel. a nevezetességek, a programok megismerése, a városhoz kötődés erősítése. az iskolai kirándulási terv kialakításában kiemelt szerepet kell kapnia a lakóhely és	beszélgetés tanulói kiselőadás tanulmányi kirándulás	Lakásunk bemutatása röviden – az én szobámban azt szeretem, hogy... Megváltoztatnám a ..., mert... Milyen feladatokat kell végezni otthon?- családon belüli munkamegosztás Kisállattartás felelőssége A város, ahol élek – lakcím alapján a város melyik részében élek – épületek, helyek bemutatása, kis térkép rajzolása. Hol vannak zöld területek? Vannak-e kisállattartók a környéketeken? „Az a jó itt, hogy.../ Mi hiányzik? Mi lenne jó, ha lenne? A város bemutatása- tanulmányi séta – megfigyelés öröm-bánat térkép segítségével Mi a kedvenc helyed a városban és miért?

környéke megismerésének. <i>Teljeskörű Iskolai Egészségfejlesztő programmal (TIE) való kapcsolat:</i> Egészségismeretek felidézése; bővítése <i>Idegen nyelvi kompetencia fejlesztése:</i> Szókincsbővítés Készségfejlesztés Mese: The city mouse and the country mouse		Élet a városban és vidéken, lakásban és kertes házban Magyarország jelképei, nagy tájai, nevezetességei, nemzeti ünnepek...
Az iskolám <i>Cél:</i> az iskola iránti elkötelezettség megerősítése, a közösségépítés, a közösséghez tartozás ereje a barátság, a barátok szerepe életünkben <i>Teljeskörű Iskolai Egészségfejlesztő programmal (TIE) való kapcsolat:</i> Egészségismeretek felidézése; bővítése <i>Idegen nyelvi kompetencia fejlesztése:</i> Szókincsbővítés Készségfejlesztés Mese: The lion and the mouse	tanulmányi kirándulás gyűjtés megfigyelés	Az iskola elhelyezkedése a városban – városnegyed bemutatása (rövid tanulmányi séta) Milyen az én iskolám? – iskola épülete, udvar állapota, tantermek, óráközi szünetek eltöltésének lehetőségei, mozgáslehetőség, pihenés, étkezés, fűtés, hulladékkezelés, mellékhelyiségek állapota, közlekedésbiztonság az iskola környékén – jobbító ötletek összegyűjtése Forgalomszámlálás Mit tudok a névadóról? Milyen iskolai/osztályprogramok vannak? Egy naptár készítése havi lebontásban. Kik a barátaid? Miért éppen ők? Van-e legjobb barátod? Mit csináltok együtt? Miért fontos a barátság? Te milyen barát vagy?

Hagyományőrzés <i>Cél:</i> a családi ünnepek, az ajándékozás kultúrájának elsajátítása az örömszerzés iránti igény <i>Teljeskörű Iskolai Egészségfejlesztő programmal (TIE) való kapcsolat:</i> Lelki egészség <i>Idegen nyelvi kompetencia fejlesztése:</i> Szókincsbővítés Készségfejlesztés Dal: Let's have a party; Here comes the Easter Bunny Mese: Rudolph the red-nosed reindeer	játék gyűjtés beszélgetés rendezvény szervezése	Családi ünnepek – születésnapok Karácsonyi szokások Húsvét Jeles napok Anyák napja – levendulapárnácska készítése Halloween – tökfáragóverseny Karácsonyi teadélután
---	--	--

ÖSSZEFOGLALÁS

Az egészségtudatos magatartás kialakítása érdekében nagyobb figyelmet kell fordítani a környezetszennyezés megelőzése, csökkentése, a környezeti ártalmak és az ezek következtében kialakuló betegségek közötti kapcsolatok megértetésére. Az idegennyelv-tanítás jellegéből adódóan a nyelvórákon hozzájárulhatunk a Nemzeti alaptantervben meghatározott nevelési célok, így a testi és lelki egészségre nevelés céljainak eléréséhez is.

A tanítási-tanulási folyamat során a tanuló egész személyisége fejlődik, ezért elengedhetetlen a holisztikus pedagógiai szemlélet megvalósítása és a projekt módszer beillesztése a mindennapi idegennyelv-tanítási gyakorlatba.

Az iskolák saját helyi szokásaikkal, szükségleteikkel és erőforrásaikkal összhangban fejleszthetik a tananyagot, így lehetőség nyílik az interdiszciplináris tartalom elsajátítására mesék, dalok, versek, mondókák és játékos feladatok alkalmazásával. Az autentikus, célnyelvi anyagok mellett a tananyag összeállításához többek között a magyar irodalom vagy a környezetismeret tananyaga, mint előzetes ismeretek is megfelelő alapot biztosíthatnak.

.

IRODALOMJEGYZÉK

- Bazsika, E. (2011): *Gondolatok az iskolai egészségfejlesztésről.* in: Együtt a környezetért. (szerk: Kováts- Németh Mária) Palatia Nyomda.p245-246
- Meleg, Cs. (2002): *Iskolai egészségnevelés: a feladat újrafogalmazása.* Magyar Pedagógia 102.évf.1. szám p16
- Bazsika, E. (2011): *Gondolatok az iskolai egészségfejlesztésről.* in: Együtt a környezetért. (szerk: Kováts- Németh Mária) Palatia Nyomda. p250
- Ember, I. (2004) (szerk.): *Környezet-egészségtan.* Dialóg Campus.
- Kováts- Németh, M. (2010): *Az erdőpedagógiától a környezetpedagógiáig.* Comenius. Pécs.p190
- Kováts- Németh, M. (2010): *Az erdőpedagógiától a környezetpedagógiáig.* Comenius. Pécs.
kerettanterv.ofi.hu
- Kováts- Németh, M. (2010): *Az erdőpedagógiától a környezetpedagógiáig.* Comenius. Pécs.
- Kováts- Németh, M. (2010): *Az erdőpedagógiától a környezetpedagógiáig.* Comenius. Pécs.p193
- Bábosik, I. (2004): *Nevelélmélet.* Osiris Kiadó.p13
- Kováts- Németh, M. (2010): *Az erdőpedagógiától a környezetpedagógiáig.* Comenius. Pécs.
- Nagy, J. (2008): *Az alsó tagozatos oktatás megújítása.* in: Zöld Könyv. (szerk: Fazekas- Köllő-Varga) Ecosstat.Budapest.
- Kováts- Németh, M. (2010): *Az erdőpedagógiától a környezetpedagógiáig.* Comenius. Pécs.p202
- Kováts- Németh, M. (2010): *Az erdőpedagógiától a környezetpedagógiáig.* Comenius. Pécs.
- Kováts- Németh, M. (2010): *Az erdőpedagógiától a környezetpedagógiáig.* Comenius. Pécs.p150.